

DR. ZSADÁNYI GUIDÓ, A MISKOLCI MÚZEUM MUNKATÁRSA (1924–1965)

Hideg Ágnes

Herman Ottó Múzeum, Miskolc

Absztrakt: Zsadányi Guidó, a miskolci múzeum munkatársa, a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (MTESZ) Borsod megyei csoportjának egyik alapítója, a Magyar Képzőművészek Szövetsége területi szervezetének titkára volt. Rövid élete alatt széleskörű tudományos és ismeretterjesztő tevékenységet fejtett ki. Részt vett a Diósgyőri vár megmentésében, műemléki és városrendezési kérdések megoldásában, és elsőként összegezte Miskolc város közlekedésének történetét. Városunk képzőművészeti életében is fontos szerepet játszott. A múzeumi munka több területén is dolgozott, praktikus észrevételeivel hozzájárult a nyilvántartások, adattárak, gyűjtemények rendezéséhez, fejlesztéséhez.

Kulcsszavak: helytörténet, Herman Ottó Múzeum, képzőművészet, miskolci közlekedés, muzeológia, műemlékvédelem

Évkönyvünk korábbi köteteiben több alkalommal írtam olyan személyekről, akik valami módon kötődtek a múzeum életéhez (HIDEG 2003, 653–658; 2014, 369–373). Egy olyan emberrel folytatom a sort, aki 50 éve – 40 éves korában – távozott az élők sorából, de a múzeumi munka több területén is itt hagyta „keze” nyomát; emellett életrajzi adatai az eddig megjelent írások tükrében pontosításra, kiegészítésre szorulnak.

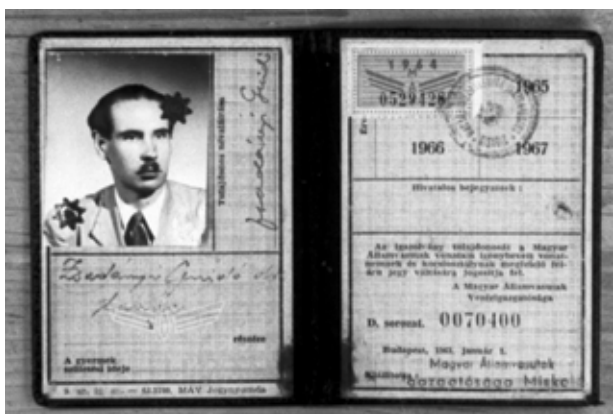
Zsadányi Guidó 1924. október 19-én született Balassagyarmaton.¹ Édesapja itt volt főszolgabíró, de 1932-ben, fiatalon elhunyt. Édesanyja, Kováts Klotild egy felvidéki földbirtokos lánya volt; férje korai halála után Kassára költözött. A család felmenői között apai ágon evangélikus lelkészek, jogászok; anyai ágon nagy szepességi, cipszer családok találhatók, mint pl. a lőcsei Probstner, a nádasdi Wieland. A gyermek Guidó és unokatestvérei a nyári vakációkat gyakran töltötték a Kassa közeli Nadasdon, így sokszor volt gyermekszivajtól hangos a kétholdas, hatalmas park.² Az általános iskolát szülővárosában, Balassagyarmaton végezte, középiskolába az Aszódi Evangélikus Gimnáziumban járt, s itt is érettségizett. A gimnázium épületében a második

világháború idején hadikórház működött, a bent talált iratokat eltűzelték, s mivel nagy részük megsemmisült, erről az időszakról nincs írásos adatunk. 1942-ben korengedménnyel vonult be önkéntes katonának, s a kassai 2. felderítő zászlóaljnál, mint karpaszományos honvéd, ill. őrvezető szolgált. Csapatával nyugat felé vonult, de eközben megsebesült, később még hadifogságba is került. Háborús élményeiről naplót vezetett, de – családja közlése alapján – azt az ötvenes években valószínűleg megsemmisítette. Katonai szolgálata alatt, 1944-ben édesanyja is meghalt. Ő 1945-ben tért haza, de mivel Kassára nem mehetett, Miskolcon élt, s a vármegyénél dolgozó nagybátyjához, Kováts Alberthez költözött. Itt beiratkozott a városban működő Evangélikus Jogakadémiára. Önéletrajzában írja, hogy a jog- és államtudományi doktorátust a Debreceni Tudományegyetemen szerezte meg 1948-ban. Erről bővebb információnk nincs. 1949-ben megnősült. Felesége, Mészáros Erzsébet a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem rektori hivatalának munkatársa volt. Családjával Miskolcon, a belvárosban, a Hunyadi utca 3. szám alatti házban élt.

Zsadányi Guidó a koalíciós években a Nemzeti Parasztpárt helyi csoportjának jogtanácsosa volt, Hegyi Imre írja könyvében: „a szegényparasztoknak ingyen adott [jogi] tanácsot.” (HEGYI 2005, 83.) A pártnak létezett Miskolcon egy rövid életű lapja, a *Miskolci Szabad*

1 Téves a Miskolc város és az 1925. évi születési adat!

2 Nadasd (Trstené pri Hornáde, Szlovákia) Kassától 20 km-re. A NÁDASDI KOVÁTS család genealógiai honlapja: <http://kovats.mindenkilapja.hu/családtörténet> (2015. 12. 31.)

1. kép. Zsadányi Guidó vasúti igazolványa. (HOM FN 13022)
Fig. 1. The railway pass of Guidó Zsadányi.

Szó,³ Zsadányi ennek is munkatársa volt, többször is írt a lapba. A családi archívumban létezik egy *Megbízólevél*, mely igazolja, hogy Zsadányi Guidó a lap belső munkatársa.⁴ Témáit a város mindennapjait érintő sürgető kérdésekből merítette, továbbgondolva és rámutatva a lehetséges megoldásokra is. Ilyen témái voltak az aszály sújtotta területek öntözésének a lehetősége, a megfelelő könyvtár felállítás, egyetem létesítése, de a városrendezés és a Népi Kollégiumok kérdései is érdekelték.⁵ 1947-től 1954-ig munkahelye a Miskolc Városi Tanács; itt előbb mint fogalmazó, majd a tanácsok megalakulása után közlekedési ügyekkel foglalkozó főelőadó, ill. mérnöki munkát végző technikus dolgozott. Több elfogadott és díjazott újítása is volt, a kettősvágányú villamosút építésének irányításáért még miniszteri jutalomban is részesült. Legjelentősebb újítása a városi utak törzskönyvének felállítása volt, melyet Miskolcon be is vezettek, és az akkori Város- és Községgazdálkodási Minisztérium Budapesten való bevezetését is javasolta. Az úttörzskönyv a település útjainak bázisadatait tartalmazta kartotékokra rögzítve. A kartotékon az utak adatai, állapota, igénybevétele, rájuk fordított kiadások, közművek s egyéb – 55 pontból álló – rovat sor állt. A módszert részletesen a *Közlekedéstudományi Szemlében* ismertette a szerző (ZSADÁNYI 1957, 210–217).⁶ 1954-től Zsadányi Guidó a Miskolci Mélyépítő Vállalathoz,

majd a Miskolci Tervező Vállalathoz került. Minisztériumi engedéllyel mérnöki munkakört töltött be, mint önálló tervező a városépítész közvetlen munkatársaként városrendezési és közlekedési kérdésekkel foglalkozott. Miskolcot Arnót–Kassa felé szerette volna továbbépíteni, mintegy Miskolc-Felsőt kialakítani.⁷ Egyébiránt a városrendezés és műemlékvédelem témaköre is sokszor foglalkoztatta. Vákár Tibor építésmérnökkel együtt az országban – *a múzeummal karöltve* – elsőként alapították meg Miskolc Városképi- és Műemléki Munkaközösségét. A Munkaközösség ismeretterjesztő előadásokkal, rádióinterjúkkal, újságcikkek sorával tudatosította a miskolci lakosokban azoknak a történelmi emlékeknek a védelmét, amelyek a város történeti identitásának szerves részét képezték.⁸ Ennek a közös munkának egyik legmeghatározóbb eredménye a Diósgyőri vár „megmentése” volt. Erről szólnak a Vákárral együtt, ill. önállóan írt cikkei, de erről tanúskodik 1953-ban a vár udvarán tartott előadása,⁹ következő évben pedig egy önálló kötet megjelentetése a várról, amiben Zsadányi lektorként közreműködött. A figyelemfelhívó írások hatására a várban a legeltetést betiltották, a falak bontását és a kövek elszállítását pedig megakadályozták.¹⁰ 1955-ben már így számolt be az eredményekről az Idegenforgalmi Tájékoztatóban:

„Miskolc legszebb műemléke, a XIV. században épült diósgyőri vár, Nagy Lajos király egyik kedvenc tartózkodási helye. A múlt év végéig gazdátlan volt. A városi tanács ekkor felismerve azt az értéket, mely egy fejlődő nagyváros közepén fekvő középkori várban rejlik, gondozásába vette a várat, mely addig kecskelegelő és a diósgyőri gyerekek harci játékainak színhelye volt. Ezzel csaknem egy időben az Építészeti Tanács állagmegóvási munkákat kezdett meg, hogy a pusztulást megállítsa, illetve legalább lassítsa. Azóta is folynak ezek a munkák, melyek azonban – a feladat méreteinél fogva – még csak előkészítő jellegűek. A következő évben kerül csak sor olyan munkák elvégzésére, melyek már a látogatók számára is élményt jelentenek. A vár tornyot használható állapotba helyezik (vármúzeum), kőtárat létesítenek, a vízes árkot helyreállítják és végül a vár közvetlen környékén létesülő *diósgyőri liget*-ben biztosítani kívánják az üdülés és pihenés mellett (strandfürdő 22 C°-os vízzel, parkokkal stb.) a dolgozók kulturális igényeinek kielégítését is. Több ezer személy befogadására

3 A lap 1945-ben *Miskolci Szabad Szó* néven indult, majd 1946 februárjától *Északi Szabad Szó*, később *Hétfői Északi Szabad Szó* lett a neve.

4 „*Északi Szabad Szó*” Szerkesztőségétől. MEGBÍZÓLEVÉL. *Igazolom, hogy Zsadányi G. Géza miskolci lakos lapunknak belső munkatársa. Kérjük a hatóságokat, hogy tevékenységében támogassák. Miskolci Szabad Szó Kiadóvivalata, szerkesztő.* Miskolc, 1946. szeptember 13.

5 Lásd Bibliográfia, 1946. év

6 Zsadányi Guidó által dedikált példánya a múzeum könyvtárában megtalálható (Ltsz.: 18232)

7 Szlabóczky Pál szóbeli közlése nyomán (2012).

8 Vákár Tibor: Iratok. www.miskolcigaleria.hu/Dokumentáció és Adattár (2014. 12. 31.)

9 HOM RégAd 596-68 (101 d.)

10 Vákár Tibor: Iratok. www.miskolcigaleria.hu/Dokumentáció és Adattár (2014. 12. 31.)

alkalmas szabadtéri színpad készül, melynek impozáns háttere lesz a vár.” (ZSADÁNYI 1955, 22.)¹¹ Iserős a 60 éves elképzelés?!

Figyelmét azonban nemcsak a vár sorsára fordította. A főutcai homlokzatok, a Rákóczi-ház, az újmassai vaskohó helyreállítása és Miskolc egyéb városrendezési problémáit is fontos, sürgető feladatnak tekintette.

A Múzeum 1955-ben indította útjára *A miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményeit*. Zsadányi Guidó az első kötetek szerkesztőbizottságának tagja volt, de több alkalommal írt is e periodika hasábjain különböző helytörténeti vonatkozású cikkeket. Összegző írása jelent meg magáról a *Közleményekről* is, annak szerepéről, jelentőségéről, céljáról a *Miskolci Építők* és a *Kilátó* című újságokban.¹² Szintén ebből az évből keletkezett ideiglenes igazolványa, mely igazolta, hogy Zsadányi Guidó a Múzeumi Bizottság (Múzeum Baráti Kör) tagja, s ilyen minőségében ingyenesen beléphetett a múzeum előadásaira, kiállításaira, s évi illetményként – a többi taghoz hasonlóan – megkapta a Herman Ottó Múzeum Közleményeit (K. VÉGH 1966, 62).

1948-ban alakult meg Budapesten a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége. A MTESZ Közlekedéstudományi Egyesület Borsod Megyei Szervezetének alapításában és a Szervezet megyei újságjának¹³ elindításában kiemelkedő munkát végzett Zsadányi Guidó. A közlekedéstörténet, ill. az utak szerepének és fejlődésének vizsgálata egyébként is kutatásainak egyik fő területe volt.¹⁴ E témában az Egyesület 1959-ben pályázatot hirdetett. Erre a pályázatra készült el Zsadányi Guidó összegző műve „*Miskolc és környéke közlekedésének fejlődése*” címmel, melyet az Egyesület 1964-ben kiadott, sőt terveztek egy második, bővített kiadást is, de erre a szerző halála miatt már nem kerülhetett sor. A MTESZ 35 éves tevékenységét bemutató kötet is említést tesz a pályaműről: „*A megjelent munka nagyon érdekes és értékes adatokat tartalmaz minden közlekedési szakágra, e történeti kötet megjelenése óta is forrásértékű*” (HORVÁTH 1987, 190).

1956-ban Hegyi Imre javaslatára Zsadányi Guidó bekerült a városi Nemzeti Bizottságba, mint a város-gazdálkodási szakbizottság vezetője (KIS 2006, 56). Ezért 1957 júliusától 1958 márciusáig börtönben volt. Szabadulása után nem vették vissza eredeti munkahelyére

(Miskolci Tervező Vállalat), ezért különböző – legtöbbször fizikai – munkákat végzett. 1960-ban egyéni kegyelemben részesítették, így mentesült a büntetett előélet hátrányos jogkövetkezményétől. Büntetésének megkezdése előtt, 1957 év elejétől aktívan részt vett a Hazafias Népfront által kezdeményezett Herman Ottó-szobor felállításának megszervezésében. A szobor helyének kialakításához javasolta szakértői vélemény kikérését. Tanácsára a Hazafias Népfront Elnöksége Gebhardt Béla¹⁵ budapesti építésmérnököt kérte fel a szobor elhelyezésére vonatkozó szakvélemény elkészítésére, de még a – Zsadányi Guidó által javasolt – területrendezést és parkosítást is feladatként határozta meg. A családi archívumban őrzött iratokból/levelekből kiderül, hogy Zsadányi Guidó és Gebhardt Béla jó viszonyban voltak egymással, levélváltásukat szívélyes, baráti hang jellemezte. Munkájuk eredményeképpen 1957. június 30-án leplezték le a Múzeum előtti kis téren Herman Ottó szobrát; mely még a mai napig is ott áll.

Büntetésének letöltése után egy ideig Kováts Dániel szavaival élve „*szienciumra volt ítélve*”, de ez nem azt jelentette, hogy teljesen elfordult volna kutatásaitól. Továbbra is adatokat gyűjtött, írt, de írásait -y- vagy -i-o- szignókkal látta el. Érdekes momentuma ennek az időszaknak Kováts Dániel közlése, miszerint az elvégzett munkák díját Komáromy József múzeumigazgató nem Zsadányi Guidónak, hanem Neki fizette ki. „*Egy alkalommal unokabátyám bevitt a múzeumba, hogy bemutasson Komáromy Józsefnek. Az igazgató félig-meddig tréfásan megjegyezte, A stróman személye nem érdekes.*”¹⁶ Komáromy már korábban is megbízta múzeumi feladatokkal Zsadányit, bár ezek rövidtávú, egyszeri megbízások voltak. 1957-ben elkezdte a múzeum könyvtárának ideiglenes rendezését, majd 1958-ban ugyanezt a munkát folytatta tovább. Úgy képzelte, hogy a könyvtári anyagot a múzeumban működő fő kutatási ágak¹⁷ szerint kellene csoportosítani és katalogizálni, a hiányokat törölni, a duplumokat pedig cserealapként hasznosítani.¹⁸ 1961 márciusától már félállásban, 1963-tól pedig teljes állásban, hivatalosan dolgozott a múzeumban. 1961. december 30-i jelentésében részletesen beszámolt a könyvtárban végzett munkájáról, így egy pontos helyzetelemzést és képet kapunk az akkori állapotokról (ami múzeumtörténeti

11 Lásd ehhez Hajdú Ildikó *Vákár Tibor Miskolcon* című tanulmányát jelen kötetben, 9–16. kép (a szerk.)

12 *Miskolci Építők* 1955. 18. sz. 2; *Kilátó* 1956. 3-4/4. sz. 6.

13 *Borsodi Műszaki Élet*

14 Levelezést folytatott külföldi szakemberekkel, néhány név: Kurt Leibbrand, a zürichi Technische Hochschule professzora, forgalom-és közlekedéstervező; Eberhard Radicke berlini mérnök és Max-Erich Feuchtinger ulmi mérnök.

15 Gebhardt Béla (1901–1990) építész, festőművész, városrendező.

16 Dr. Kováts Dániel írásbeli közlése.

17 Csoportosítási területek: kézikönyvtár, régészet a numizmatikával, természettudomány, néprajz, művészettörténet, helytörténet.

18 1960-ban jelent meg a nemzetközi kiadványcseréről szóló miniszeri rendelet. (101/1960. M. M. sz. utasítás)

adalék is egyben). Múzeumi munkaköre, a muzeológus II. besorolás az alábbi széleskörű feladatok elvégzésére kötelezte:

1. Szocialista dokumentációs gyűjtemény kezelése
2. Képzőművészeti gyűjtemény kezelése
3. Külföldi cserekapcsolatok lebonyolítása
4. Megyei Múzeumi szervezettel kapcsolatos teendők ellátása
5. Könyv-, hírlap-, és térképtár kezelése
6. Fotótár kezelése
7. Művészettörténeti adattár kezelése
8. Herman Ottó archívum kezelése

A munkaköri feladatokból jól látszik, hogy megbízása sokféle területet érintett. A különböző leltárkönyvek hűen tükrözik bejegyzéseit, legyen az könyvtári, fotótári, képzőművészeti vagy régészeti.

Zsadányi Guidó munkásságának volt még egy fontos területe: a képzőművészet. A múzeumban feladatként kapta a kortárs miskolci képzőművészek alkotásainak gyűjtését. Ennek kapcsán több jeles művész alkotását szerezte meg a képzőművészeti gyűjtemény számára: Kondor Béla, Csohány Kálmán, Feledy Gyula, Mazsaroff Miklós, Sassy Attila, Kunt Ernő stb. (VERES–VIGA 1999, 36). Mint a Magyar Képzőművészek Szövetsége észak-magyarországi területi szervezetének titkára, részt vállalt a megyei képzőművészeti élet irányításában. Egyik szervezője volt a Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállításoknak, a Grafikai Biennáléknak és képzőművészeti tárlatoknak. Megrendezte több művész önálló kiállítását, ezekről, és egyéb képzőművészeti témákról, programokról, eseményekről a sajtóban is rendszeresen tudósított. Tevékeny részt vállalt az Erdőbényei Kisgaléria – mint első állandó falusi képtár – megnyitásában, amit a művészek és a művészet iránt érdeklődők is szeretettel fogadtak.¹⁹ Részt vett a telkibányai kerámia múzeum anyagának gyűjtésében, rendezte Széphalom, Kelemér reformkori festészeti anyagát. Írt a múzeum Képtáráról, belekezdett a megye képzőművészeti történetének kutatásába, részletesen elemezte a Felvidéki Vándorkiállítások indulását és Balogh Bertalan munkásságát. A Képtár gyűjteményét egy művészettörténeti adattár is kiegészíti, ennek létrehozása Zsadányi Guidó nevéhez köthető. A múzeumban végzett képzőművészeti munkásságát Pirint Andrea művészettörténész-osztályvezető szavai összegzik:

„A Herman Ottó Múzeum képzőművészeti gyűjteménye Zsadányi Guidó személyében kapta meg azt a munkatársat, aki az intézmény alapításától kezdve folyamatosan és csak kevéske terviszerűséggel gyarapodó tárgyi és szellemi értékeket ténylegesen rendszerbe fogta, és ezzel a ma is érvényes módszertant kidolgozta. Elsőként mutatott példát arra, hogy a múzeumi gyűjteményt, mint önállóan létező, koherens egységet kell értelmezni: kezelésében, gyarapításában és feldolgozásában egyaránt koncepciót szükséges érvényesíteni. Mindössze néhány évet töltött a gyűjtemény szolgálatában, de több évtizedes hiányokat pótol. A gyűjtemény megismerését a raktári rend kialakításával, a műtárgyak tisztításával és revíziójával kötötte össze. Az így nyert áttekintés alapján ugyancsak elsőként nyújtott átfogó értékelést a kollekciónál: tanulságos megállapításokat tett, rámutatott a gyengeségekre, egyúttal a terviszerű gyarapítás irányát is kijelölte. A gyűjtést az általános művészeti értékkel bíró alkotások mellett elsősorban a múlt és a jelen helyi művészeinek alkotásaira javasolta kiterjeszteni. A képzőművészeti tár gyűjteményezése máig ezt az irányt követi, a gyűjtési kör csak a Petró-gyűjtemény 1977-es érkezésével módosult, amikor is országos kiterjesztést kapott. Zsadányi a gyarapítás ütemét is fokozni javasolta, illetve ténylegesen felgyorsította. A számadatok önmagukért beszélnek: érkezése előtt az 1899-től formálódó gyűjtemény nyilvántartása mindössze 320 tételt foglalt magában, 1962–1964 között, vagyis működésének néhány éve alatt, a kollekción 263 újabb műtárggyal gazdagodott. A gyarapodást saját kezűleg leltározta be. Figyelme a képzőművészeti vonatkozású dokumentumokra is kiterjedt: létrehozta a művészettörténeti adattárt, ami ma is az általa felépített rendszer szerint működik. Jelentős érdeme, hogy az addig rendezetlen iratok halmozásában rátalált az ún. felvidéki vándorkiállítások Balogh Bertalan-féle dokumentációjára, amit nem csupán kutathatóvá tett, de – felismerve a 20. század eleji események országos jelentőségét – fel is dolgozott. E témában írt tanulmánya alapvető és – mind a kutatási módszertan, mind a történeti hátság szempontjából – mértékadó szakirodalmunk. Zsadányi Guidó kitörölhetetlen nyomokat hagyott maga után. Mint utóda, szinte naponta szembesülök érdemeivel. A képzőművészeti gyűjteményben végzett gyűjteményezési, nyilvántartási, kiállítás-szervezői és publicisztikai vállalásai mellett arra is gondot fordított, hogy a helyi művészekre vonatkozó információkat rendszerbe foglalja, jegyzetelje. Tisztelettel és féltő gonddal forogatom minuciózus gondossággal megírt, jellegzetes céduláit, melyek mindennapi munkám során újra meg újra kezembe kerülnek.”²⁰

19 A galériáról 1965-ben egy katalógus is megjelent. *Erdőbényei Kisgaléria*. A katalógust Katona László tervezte, a kiállítást rendezte Ficzer László, Szabeny Győző előszavával. Miskolc, 1965.

20 Pirint Andreának, a Herman Ottó Múzeum képzőművészeti osztályvezetőjének közlése (2015).

2. kép. Zsadányi Guidó temetése 1965. február 15-én. (HOM FN 12939)
Fig. 2. The funeral of Guidó Zsadányi, 15 February 1965.

3. kép. Sírja a miskolci Mindszenti Evangélikus temetőben. (Fotó: szerző, 2015.)
Fig. 3. His tomb in the Lutheran cemetery at Mindszent.
(Photo by the author, 2015.)

E sorok is jeles bizonyítékai Zsadányi Guidó szakmai tevékenységének, tudásának; bibliográfiája pedig miskolci/múzeumi munkásságának széles spektrumát tárják a közönség elé.

ÖSSZEGZÉS

Zsadányi Guidó munkásságára 2015-ben, halálának 50. évfordulóján ezzel az írással emlékezem. Igyekeztem egy hiteles, pontos életrajzot megfesteni, pályájának olyan momentumait összegyűjteni, melyekről eddig keveset tudtunk. Jogi végzettsége alapján arra gondolhatnánk, hogy élete ezen az úton indult el. Nem így történt! Publikációs listájának tematikája jól tükrözi érdeklődési körét, nevéhez városépítési, műemléki, közlekedési munkálatok megindítása köthető. Különböző szervezetekben tevékenykedett, célja mindig a jobbítás, fejlődés, újítás támogatása volt. Érdeklődési köréből adódóan hamar közel került a múzeum életéhez, Miskolc szellemi elitjének sok ismert alakjával baráti viszonyban volt (pl. Ficzer László, Vati József, Csabai Kálmán, Saád Andor, Lenkei Zoltán, Feledy Gyula, Mazsaroff Miklós, Sassy Attila, Bodnár Éva, a Kemenczei házaspár). Munkásságának későbbi szakaszára (1960-as évek eleje) esett képzőművészeti tevékenysége. Kiállításokat, tárlatokat rendezett, a helyi újságokban és a múzeumi évkönyvben és közleményben képzőművészeti cikkeket, tanulmányokat közölt. Életében sok nehézségen ment keresztül, de ennek ellenére bizakodó, kiegyensúlyozott ember volt. Szép családi életet élt, három lányából orvos, tanár és geofizikus lett. Sírja a miskolci Mindszenti te-

mető evangélikus részlegében van. Ötven éve Miskolc egyik kiváló tudományos munkatársát veszítette el. Nyugodjon békében!

ZSADÁNYI GUIDÓ BIBLIOGRÁFIÁJA

RÓLA SZÓLÓ IRODALOM

1. Zsadányi Guidó előadást tart. *Észak-Magyarország* 1953. 122. és 27. sz. 4.
2. *Ez történt Borsodban* I. Miskolc, 1957. 49. sz. 54.
3. KISS Mihály: Lévay–Ady affér. *Napjaink* 1964. 1. sz. 12.
4. Dr. Zsadányi Guidó. [Nekrológ] *Észak-Magyarország* 1965. 41. sz. 2.
5. KOMÁROMY József: Dr. Zsadányi Guidó, 1924–1965. *Borsodi Műszaki Élet* 1965. 2. sz. 22–24.
6. ZÁDOR Tibor: A miskolci Herman Ottó Múzeum 70 éve. *Múzeumi Közlemények* 1970. 1. sz. 32, 35.
7. *Az MTE SZ Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szervezete tevékenysége 1949–1985.* (Szerk. dr. HORVÁTH Béla) Miskolc, 1987. 15, 29, 190–191.
8. KOVÁTS Dániel: *Móricz Zsigmond és Sárospatak.* Miskolc, 1994. 229. [38. lábjegyzet]
9. Zsadányi Guidó (Miskolc, 1925–Miskolc, 1965.) In: DOBROSSY István: *Miskolc írásban és képekben* 6. köt. Miskolc, 1999. 132–134. + kép
10. [Zsadányi Guidó]. In: VERES László–VIGA Gyula (szerk.): *A Herman Ottó Múzeum műkincsei.* Miskolc, 1999. 36–37.
11. VÁKÁR Tibor. *Országépítő* 2002. 3. sz. 11.
12. HIDEG Ágnes: A múzeum könyvtára. *A Herman Ottó Múzeum Évkönyve* XLI. (2002) 481–482.

13. HEGYI Imre: *Egy élet a népi mozgalomban*. Nagy Imre Alapítvány, Budapest–Miskolc, 2005. 83.
14. KIS József: *Miskolc, 1956*. B.-A.-Z. Megyei Levéltár, Miskolc, 2006. 56, 77; 14. táblakép
15. Zsadányi Guidó, dr. (1925–1965) muzeológus. In: DOBROSSY István–ESZENYI Miklós–ZAHUCZKY László: *Miskolci életrajzi lexikon*. Miskolc, 2008. 300–301. + kép
16. Temetéséről készült képek a Herman Ottó Múzeum Fotó- Negatívárában. Ltsz.: 12934. 12947.
17. Sírja a Mindszenti Evangélikus temetőben (TK 16. 12. sír. Temetése 1965. február 18. 12. óra. Gyászjelentés: HOM HTD 77.272.148.)
18. Iratok a Herman Ottó Múzeum Helytörténeti Dokumentációjában. HOM HTD 76.771.1.1–76.771.1.6, 76.937–6.

MŰVEI ÉS EGYÉB SZERZŐI MINŐSÉGEK

(bibliográfia, előadás, fordítás, hozzászólás, ismertetés, javaslat, jelentés, kézirat, közreadó, lektor, szerkesztő)

Témák: adatgyűjtés, bibliográfia, Diósgyőri vár, helytörténet, irodalom, ismertetés (könyv/folyóirat), képzőművészet, közlekedés, kultúra, muzeológia, műemlékvédelem, színház-történet, városépítés/rendezés

Periodikák, melyekben publikált: Borsodi Szemle, Észak-Magyarország, Északi [Hétfői majd Miskolci] Szabad Szó, A Herman Ottó Múzeum Évkönyve és Közleményei, Idegenforgalmi Tájékoztató, Kilátó, Közlekedéstudományi Szemle, Megyei Műsor, Múzeumi Közlemények, Miskolci Építők, Napjaink

1946

- 18.000 kh. földterület öntözését teszlik lehetővé Miskolc környékén. *Hétfői Északi Szabad Szó* 21. sz. 2. [Zs.G. aláírással]
- Könyvtárat Nagymiskolcnak. *Hétfői Északi Szabad Szó* 20. sz. 3. [Zs. G. aláírással]
- Közöny vagy ellenszenv. *Hétfői Északi Szabad Szó* 21. sz. 3. [Zs. G. aláírással]
- Lesz-e Nagymiskolc a munkásság kultúrközpontja? *Hétfői Északi Szabad Szó* 23. sz. 3. [Zs. G. aláírással]
- Miről írjon az újság? *Hétfői Északi Szabad Szó* 29. sz. 2. [Zs. G. aláírással]
- Ötvenéves tervek helyett gyors városrendezést. *Hétfői Északi Szabad Szó* 25. sz. 3. [Zs. G. aláírással]

1947

Reményik Sándor költészete c. előadása a Miskolci Joghallgatók Egyesülete Tudományos és Irodalmi Szakosztály Reményik-estjén hangzott el. [Az előadás szövege a családi archívumban található.]

1952

- A Magyar Tudományos Akadémia Közlekedéstudományi Főbizottsága Miskolcon. *Borsodi Műszaki Élet* 2. sz. 17. [Zs. G. aláírással]

1953

- Borsod történelmi kincse, a diósgyőri várrom. *Észak-Magyarország* 189. sz. 7. Társszerző: Vákár Tibor [Dr. Zsadányi Guidó aláírással]

- *A diósgyőri várrom kérdéseiről és környékének rendezéséről* tartott előadás anyaga. Előadás 1953. augusztus 29-én a Diósgyőri vár udvarán. 7 gépelt oldal. HOM RégAd 596-68 (101 d.)

- Mentsük meg a további pusztulástól a Diósgyőri várromot! *Észak-Magyarország* 198. sz. 6. Társszerző: Vákár Tibor

- Miskolc város helyi közlekedésének fejlődése. *Közlekedéstudományi Szemle* 9. sz. 309–315. [Hasonló címmel előadást is tartott május 30-án a Közlekedés- és Mélyépítési Tudományos Egyesület miskolci csoportja által rendezett közlekedési ankéton, lásd Bibliográfia 1. tétel]

- Óvjuk meg műemlékeinket. *Észak-Magyarország* 302. sz. 4.

1954

- *A Diósgyőri vár* [lektor]. Miskolc, 57 p.

- *A Széchenyi utca közlekedési és építészeti problémáinak megoldása*. Kézirat. 1954. december. Társszerző: ifj. Horváth Béla

- A városrendezés és forgalom néhány kérdése. *Közlekedéstudományi Szemle* 4. sz. 148–153.

1955

- Első kísérletek a helyi közlekedés megoldására. *Közlekedéstudományi Szemle* 2. sz. 70–72.

- A Herman Ottó Múzeum közleményeiről. *Miskolci Építők* 18. sz. 2.

- Hozzászólások Torjai Béla: A városgazdasági tanulmány és gazdasági fejlesztési terv közlekedési fejezete c. cikkéhez. Társszerző: Gáll Imre. *Közlekedéstudományi Szemle* 3. sz. 116–118.

- Lillafüred barlangjai [könyvismertetés]. *Miskolci Építők* 22. sz. 2. [Zs. G. aláírással]

- Magyarország. Útikönyv. [könyvismertetés]. *A miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei* 1. 40. [Zs. G. aláírással]

- Megjegyzések a „Magyarország” útikönyv miskolci fejezetéhez. *Miskolci Építők* 12. sz. 3. [Zs. G. aláírással]

- Miskolc városrendezési problémáiról. *Miskolci Építők* 3. sz. 3. [Zs. G. aláírással]

- A miskolci Herman Ottó Múzeum eredményei és hiányai. *Észak-Magyarország* 212. sz. 4. [Dr. Zsadányi Guidó, a múzeumi bizottság titkára aláírással]

- *A miskolci Herman Ottó Múzeum közleményei* 1. 2. 3. 4. kötet [szerkesztő-bizottsági tag]

- A miskolci színház telkének elcserélése 1844-ben. *A miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei* 2. 37–38.

- A műemlékvédelem eredményei Miskolcon. *Idegenforgalmi Tájékoztató* áprilisi száma, 22–23. [Zsadányi Guidó aláírással]

- Az utak szerepe a mai Miskolc kialakulásában. *A miskolci Herman Ottó Múzeum közleményei* 1. 27–31.

1956

- *Borsodi képeskönyv*. Szerk: Komáromy József. Munkatársak: Árokszállás Zoltán, Csorba Zoltán, ifj. Horváth Béla, Kazacsay Ferencné, Lajos Árpád, Leszih Andor, Marjalaki Kiss Lajos, Zsadányi Guidó. Hazafias Népfront Megyei Bizottsága, Miskolc, 96 p.

- A Herman Ottó Múzeum közleményei. *Kilátó* 3–4/4. sz. 6. [-i-ó- aláírással]
- Javaslatok Zürich közlekedésfejlesztési tervéhez. *Közlekedéstudományi Szemle* 4. sz. 139.
- Mi lesz a Diósgyőri várral? *Kilátó* 3–4/3. sz. 7. [Dr. Zsadányi Guidó aláírással]
- Miskolc küzdelmei az első vasúttért. *A miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei* 3. 68–71.
- *Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége miskolci városrendezési komplex munkabizottságának összefoglaló jelentése.* MTESZ Miskolci Intézőbizottsága, Miskolc, 87 p. [6] t. fol. "A szebb Miskolcért". Kézirat. Lelőhely: II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Helyismereti Részlege [Bibliográfia: 71–87. o.] 1. 2. 5. 6. térképmellékletet tervezte Zs. G.
- Néhány szó Miskolc városépítés-történetéhez. *A miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei* 4. 56–58.
- A várakozó járművek területigényének kielégítése városrendezési terveinkben. *Közlekedéstudományi Szemle* 9. sz. 362–364.
- 1957**
- 60 éves a miskolci villamos. *Észak-Magyarország* 159. sz. 5. [Dr. Zsadányi Guidó aláírással]
- Képszalon nyílt Miskolcon. *Észak-Magyarország* 197. sz. 5. [-o- aláírással]
- A városi utak törzskönyve. *Közlekedéstudományi Szemle* 6. sz. 210–217.
- 1958**
- Heilprin Mihály, az első miskolci könyvkiadó. *Borsodi Szemle* 2. sz. 39–40.
- Ózd. A város kialakulása, történelmi áttekintés. *Megyei Műsor* augusztus hó, 19–21. Lelőhely: HOM HTD 75.764.1.
- 1959**
- Cassano József, a miskolci színház építője. *Borsodi Szemle* 5. sz. 16–21. [-y- aláírással]
- A diósgyőri vár helyreállításáról. *Borsodi Szemle* 4. sz. 64–65. [-y- aláírással]
- A miskolci személypályaudvar korszerűsítése. *Borsodi Szemle* 2. sz. 34–39. [név nélkül]
- MórícZ Zsigmond „megbélyegzése” Zemplén és Borsod vármegye előtt. *Borsodi Szemle* 6. sz. 49–51. [-y- aláírással]
- 1960**
- A Borsod-Miskolci, illetve Herman Ottó Múzeum bibliográfiája (1899–1959). Kézirat a Herman Ottó Múzeum Néprajzi Adattárában. HOM NA 2133. [Zs. G.]
- Dokumentumok a MOKAN-komité működéséről. *Borsodi Szemle* 1. sz. 11–23. [-y- aláírással]
- *Die Wallfahrtskirche zu Maria-Zell in Steiermark.* Hans Petschnig. [A Maria-zelli búcsújáró templom Stájerországban]. A dokumentum részleges fordítása. Zsadányi Guidó ír a kápolnában található mellképekről, a kincstár legérdekesebb tárgyáról, Lajos király kegyképéről, a templom alaprajzáról régészeti vonatkozásban. 15 gépelt oldal. HOM RégAd 609-68 (101 d.)
- 1962**
- A Herman Ottó Múzeum régészeti adattára. *Múzeumi Közlemények* 1. sz. 21–23. [Dr. Zsadányi Guidó aláírással]
- 1963**
- II. Országos Grafikai Biennale. *Napjaink* 10. sz. 3. [Zs. G. aláírással]
- Adatok Tornyai János miskolci kapcsolataihoz. *Napjaink* 2. sz. 4. [Zsadányi Guidó aláírással]
- Ady Miskolcon. *Napjaink* 1. sz. 11. [Zsadányi Guidó aláírással]
- Ez évi képzőművészeti kiállításaink. *Napjaink* 9. sz. 10. [-i-ó- aláírással]
- Ma délben nyílik a II. Miskolci Grafikai Biennale a Herman Ottó Múzeumban. *Észak-Magyarország* 252. sz. 5.
- Magyar remekművek. Kiállítás a Herman Ottó Múzeumban. *Napjaink* 8. sz. 4. [-i-ó- aláírással]
- Megnyílt a II. Miskolci Országos Grafikai Biennale. *Észak-Magyarország* 253. sz. 1. [név nélkül]
- A megye képzőművészetének helyzete, képtárai és képzőművészeti irodalma. *A miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei* 5. 37–43.
- Megyei képzőművészeti kiállítás Sátoraljaújhelyen. *Napjaink* 10. sz. 3. [-i-ó- aláírással]
- 1964**
- Az első képzőművészeti kiállítás Miskolcon. *A miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei* 6. 53–54. [Zsadányi Guidó aláírással]
- A felvidéki vándorkiállítások története. *A Herman Ottó Múzeum Évkönyve* 4. 183–206. [Zsadányi Guidó aláírással]
- Kalló László kiállítása. (A Szőnyi István teremben.) *Észak-Magyarország* 93. sz. 4. és *Napjaink* 1964. 5. sz. 2. [-i-ó- aláírással]
- Képzőművészeti kiállítás a jubiláló városban. *Észak-Magyarország* 70. sz. 6. [Zs. G. aláírással]
- Képzőművészeti program 1964–65. *Napjaink* 9. sz. 10. [Zs. G. aláírással]
- Leszih Andor irodalmi munkássága. *A Herman Ottó Múzeum Évkönyve* 4. 210–218. [összeállította dr. Zsadányi Guidó]
- Mazsaroff Miklós kiállítása. *Napjaink* 6. sz. 12. [-i-ó aláírással]
- Mazsaroff Miklós kiállítása. (A Képcsarnok Szőnyi István termében.) *Észak-Magyarország* 120. sz. 5. [Zs. G. aláírással]
- *Miskolc és környéke közlekedésének fejlődése.* A Közlekedéstudományi Egyesület Miskolci Szervezetének kiadása, Miskolc, 90 p. [Könyvismertetések: 1) *Borsodi Műszaki Élet* 1965. 2. sz. 27–28. Ismerteti Hábel György. 2) *Borsodi Szemle* 1965. 1. sz. 86–88. Ismerteti Hábel György. 3) *Észak-Magyarország* 1964. 297. sz. 2. Ismerteti Benedek Miklós.]
- Miskolci grafikai kiállítás Salzburgban. *Napjaink* 10. sz. 2. [-i-ó aláírással]
- Szlovák grafikai kiállítás a Herman Ottó Múzeumban. *Észak-Magyarország* 9. sz. 6. és *Napjaink* 2. sz. 5. [-i-ó- aláírással]
- Zala Tibor plakát-kiállítása. *Napjaink* 3. sz. 2. [-i-ó. aláírással]
- 1965**
- Hírek. [Közreadta: Zsadányi Guidó.] *Napjaink* 2. sz. 12.
- 1966**
- A miskolci múzeum képtára. *A miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei* 7. 49–55.
- 1972**
- Balogh Bertalan emlékezete (1870–1922). *A Herman Ottó Múzeum Évkönyve* 11. 281–304.

- „Herbolya múltját Zsadányi Guidó kutatta.” In: Rempert Zoltán–L. Kiss Katalin: *A Kobászati Történelmi Bizottság alapítása és tevékenysége*. MMKM Öntödei Múzeum, Budapest, 2011. 17. p. [Beazonosíthatatlan adat!]

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetem fejezem ki Zsadányi Eszternek, hogy édesapja személyes adatait, ill. iratokat a rendelkezésemre bocsátott. Továbbá Pirint Andreának szakmai segítségéért és dr. Kovács Dánielnek az emlékek felidézéséért. Köszönet illeti múzeumi munkatársaimat, akik az Adattárak anyagát feltárták: Szentesi Edina (Fotó- Negatívár), Hajdú Melinda (Régészeti Adattár), Hazag Ádám (Helytörténelmi Dokumentáció).

RÖVIDÍTÉSEK

HOM FN – Herman Ottó Múzeum Fotó- Negatívár, Miskolc
 HOM HTD – Herman Ottó Múzeum Helytörténelmi Dokumentáció, Miskolc
 MTE SZ – Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége
 HOM RégAd – Herman Ottó Múzeum Régészeti Adattár, Miskolc
 HOM NA – Herman Ottó Múzeum Néprajzi Adattár, Miskolc

IRODALOM

DOBROSSY István
 1999 *Miskolc írásban és képekben* 6. Belvárosi Kulturális Menedzser Iroda – B.-A.-Z. Megyei Levéltár, Miskolc. 132–133.
 DOBROSSY István–ESZENYI Miklós–ZAHUCZKY László
 2008 *Miskolci életrajzi lexikon*. B.-A.-Z. Megyei Levéltárért Alapítvány – Miskolc MJV kiadványa, Miskolc. 300–301.

HEGYI Imre

2005 *Egy élet a népi mozgalomban*. Nagy Imre Alapítvány, Budapest–Miskolc. 83.

HIDEG Ágnes

2003 Brósz Károly könyvtárnok. *A Herman Ottó Múzeum Évkönyve* XLII. 653–658.

2014 Herman Ottó és Miskolc. *A Herman Ottó Múzeum Évkönyve* LIII. 369–373.

HORVÁTH Béla (szerk.)

1987 *Az MTE SZ Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szervezete tevékenysége* 1949–1985.

MTE SZ B.-A.-Z. Megyei Bizottsága, Miskolc. 190.

KIS József

2006 *Miskolc 1956*. Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár, Miskolc. 56.

KOMÁROMY József

1965 Dr. Zsadányi Guidó. *Borsodi Műszaki Élet* 2. 22–23.

VÁKÁR Tibor

2002 *Országépítő* 3. 11.

VÉGH Katalin, K.

1966 A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Múzeumok Baráti Köre. *A miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei* 7. 62–66.

VERES László–VIGA Gyula (szerk.)

1999 *A Herman Ottó Múzeum múkincsei*. Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság, Miskolc. 36–37.

ZSADÁNYI Guidó

1955 A műemlékvédelem eredményei Miskolcon. *Ideg-forgalmi Tájékoztató* 1955. áprilisi sz. 22.

1957 A városi utak törzskönyve. *Közlekedéstudományi Szemle* 6. sz. 210–217.

DR. GUIDÓ ZSADÁNYI, THE ASSOCIATE OF THE MUSEUM OF MISKOLC (1924–1965)

Keywords: local history, Herman Ottó Museum, fine arts, transportation of Miskolc, museology, monument protection

Despite his degree in legal studies, Guidó Zsadányi is regarded to have been one of the most significant figures of the cultural life of Miskolc. He lost his parents at an early age, and got to Miskolc because his relatives were living there. His activities were connected to the fields of transportation, cultural heritage protection, and fine arts. He was an open-minded, knowledgeable person always precise in his profession. His assignments at the museum were completed carefully, accurately, and with clear-sightedness. His career came to a sudden halt after the events of the revolution in 1956, however, later he continued projects in progress. He was a humble man, dedicated to his family. His publications offer a trustful insight into his achievements.

[Translated by Ágnes Drosztmér]

Hideg, Ágnes